

En tidning till alla hushåll i Söderhamn från
Söderhamn NÄRA om Söderhamn NÄRA

 Söderhamn
NÄRA

En bekvämare vardag

Nr 1-2014

Ett lyckat vattenprojekt

Barn pratar om sopor

Golfklubben och miljön

Och mycket mer från NÄRAs värld

Kunden i centrum

Idet här numret lägger vi extra fokus på att visa hur det vi jobbar med på dagarna påverkar dig och mig, vi som är våra egna kunder.

Extra skojigt är det att läsa om våra yngsta kunder, barnen, som växer upp med att det är självklart att sortera rätt.

Vad tycker de?

Sortera rätt vill också golfklubben. Från och med den här säsongen kommer du som går ut på banan att få en egen liten skräppåse att ta med. dig. Skräpet källsorterar du enkelt i sorteringskärl vid klubbhuset när du spelat klart.

I vår serie att visa hur allt fungerar hos oss har nu turen kommit till Långtä. Det passar ju extra bra när det är dags för vårstädningen i gård och stuga.

Vi får också träffa Liban, han kom till Sverige som flykting för snart sex år sedan. Han tycker att det är viktigt att invandrare lär sig hur det fungerar i Sverige och har på eget initiativ gjort en film om hur man källsorterar sopor. Filmens budskap återges på fem språk.

Liban påpekar även hur viktigt det är att vi hittar nya och effektiva sätt och forum att berätta för invandrare som precis har kommit hit hur det fungerar när man gör en beställning av bredband eller betalar en räkning.

Jag fortsätter att tjata på om hur viktigt det är att vi jobbar för en hållbar kommun. Det kan till exempel vara att vi vill hjälpa till att utöka vattenskyddet i vår skärgård genom att bygga ut vårt VA-nät, och också att då passa på att lägga ner bredband samtidigt som vi gräver.

Du kanske tänker, vad spelar det för roll att jag sorterar ut mitt matavfall? För det är så mycket som vi ändå inte kan påverka. Men, det är ju först när vi alla gör allt vi kan som vi påverkar - och det börjar med dig och mig. Så min uppmaning till dig - börja sopsortera du också och fortsätt med matavfallet när du får den möjligheten, om du inte redan gör det.

Alla kan inte göra allt, men alla kan göra något.

/Monica

Monica Granlund, vd.

Supervalåret påverkar oss

Snart är det val i Sverige och EU. Miljö och energi är två jätteviktiga områden inom EU där man ofta lagstiftar tillsammans med medlemsstaterna. Det påverkar oss på Söderhamn NÄRA eftersom det är inom dessa områden som vi verkar.

När EU kommit fram till att en åtgärd bättre kan genomföras på en övergripande nivå istället för lokalt, regionalt och nationell så blir det en EU lagstiftning, för sällan är ju ett miljöproblem begränsat till ett land. På senare tid har även energiområdet fått större betydelse på EU-nivå. Enerkipolitiken i EU blir mer och mer enhetlig och kommer att ställa

krav på oss. I EU sätts gränsvärden och gemensamma regleringar genom lagstiftning, vilket medför att energi blivit ett viktigt område att följa och eventuellt påverka. Frågan är var ambitionerna hamnar för den förnybara energin.

Beslut som fattas idag i energifrågan kommer att avgöra hur samhället ser ut framöver. Det är en otroligt intressant tid. Påverkan från våra verksamheter sker genom att våra branschföreningar finns på plats i Bryssel och att vi jobbar tillsammans i våra olika branschorganisationer. Att vi får rätt personer på plats i Bryssel

det avgör du och jag genom vår rätt att rösta.

Nationellt sätts sedan mål som är kopplad till EU, och det som är aktuellt just nu är de övergripande målen för klimat- och energipolitiken mot år 2030. I det ägardirektiv som vi fått från vår ägare, Söderhamns kommun, står det specifikt att vi skall följa de nationellt uppsatta mål som berör oss.

Lokalt i Söderhamn jobbar vi bland annat för att få ett hållbart samhälle och god infrastruktur såsom fortsatt utbyggnad av bredband. Kommunens inriktningsmål är också de kommunala bolagens mål. För att få

möjlighet att fortsätta med planerad fiberutbyggnad på landsbygden så är det en förutsättning att det finns extra medel, och då är det bra både med EU-medel och extra nationella bidragssatsningar. Även om beslut är internationella så är det i Söderhamn vi kan göra något åt det som påverkar oss lokalt.

Därför ligger det i vårt intresse att följa EU-regleringar på miljö- och energiområdena - allt hänger ihop!

/Monica

En bekvämare vardag ges ut av Söderhamn NÄRA och når alla kommuninvånare och företag i Söderhamn som samhällsinformation.

Ansvarig utgivare: Monica Granlund, vd, tel 0270- 766 72, e-post monica.granlund@soderhamnara.se

Redaktör: Gunnar Lidén, tel 0270-751 26, e-post gunnar.liden@soderhamnara.se.

Text och bild Gunnar Lidén om inget annat anges.

Tidningen finns även att läsa på vår hemsida: www.soderhamnara.se. Vill du ha fler nummer av tidningen finns de att hämta på Stabbläggaregatan 11.

Friskvård

-mer än bara träning

Strike! Kollegan vänder sig om med ett leende och möts med en high-five.

Vi är på bowlinghallen och har en av många friskvårdsaktiviteter som ordnas under året. Den här gången är det 16 stycken som valt att göra sitt bästa för att slå ner kägglorna längst ner i banan. Vårt halvproffs Stefan imponerar stort på de utomstående som spelar på banan bredvid men vi andra har vant oss med att spela i en annan liga.

Den aktiva friskvårdsgruppen ordnar en uppsjö av aktiviteter som sträcker sig från hårda spinningpass till lugnare fisketävlingar i Kroktjärn och i år har många valt att delta i Söderhamnsklassikern. Det finns något som passar nästan alla även om det som alltid finns de som är nöjda med att umgås med arbetskamraterna under den ordinarie arbetsdagen.

Friskvård är ... Jag höll på att skriva "otroligt viktigt" men tycker ordet otroligt missbrukas nu för tiden och dessutom är det så att det är högst troligt att friskvård är viktigt. Vi har på Söderhamn NÄRA en låg sjukfrånvaro och att man lyckas få upp många stillasittande rumpor är en delförklaring till att vi håller oss borta från sjukstugan.

Friskvården är dessutom viktig för att skapa sammanhållning inom bolaget för trots att vi nu

Johannes Tyve arbetar till vardags på som tekniker på IT-supporten.

funnits i fem år är det många kollegor som knappt sett varandra eftersom vår verksamhet är så utspridd. Den sociala biten i friskvården är minst lika viktig som den fysiska.

Nu ser jag fram emot nästa vårs stora händelse för mig och nio andra tappara. Vi ska genomföra Stafettvasan tillsammans och förhoppningsvis drar vi med några fler i våra förberedelser inför loppet. Det känns lite konstigt att hoppas på en snörök vinter men först ska vi ha en härlig sommar.

Johannes Tyve

Nr 1

2014

Ett lyckat projekt	sid 4-5
Inre Norrfjärd	sid 6
Liban informerar	sid 7
Barn pratar om viktiga saker	sid 9
Biogasprojektet	sid 11
Hur det fungerar på Långtå	sid 12-13
Catarina är ny på NÄRA	sid 14
Stort intresse för fiber	sid 15
Planerade arbeten	sid 16
Bättre miljö på golfklubben	sid 18
Ett blåsig år	sid 19
Och en hel del annat som rör vår värld	

Bengt Nybom tittar ut över sitt älskade Rexvågen.

Ett lyckat vattenprojekt

Många tycker säkert att det är helt okej att standarden i sommarhuset är lägre än hemma i stan. Torrdass och vatten på dunk eller ur halvt uttorkade brunnar tas för givet, men när det är dags att tömma latrinerna eller om vattnet tar slut, då tänker nog många tanken att

kommunalt vatten och avlopp kanske inte är så tokigt i alla fall.

Så var det även i Rexvågen tills man gick samman och gjorde slag i saken.

–Det här är nog det bästa vi har gjort, säger Bengt Nybom, som äger en av de 57 stugorna i området.

Rexvågen fritidshusområde detaljplanerades 1961 och sedan dess har området sakta men säkert utvecklats med allt modernare standard och i dag har även en handfull familjer i Rexvågen som sin permanenta adress.

Under Rexvågens första 50 år har vatten och avlopp sköts lokalt och av de enskilda fastighetsägarna. Folk har haft egna avloppslösningar med allt från torrdass med latrintunnor till egna trekammarbrunnar som var och en har byggt efter eget huvud. Vattnet har man fått från gemensamma brunnar. Dessutom hade man, fram till 2002, bara sommarvatten, på vintern var brunnarna avstängda. Från

början fanns det en brunn i Rexvågen men det räckte inte och till sist hade man byggt fyra brunnar.

–Men det räckte inte heller. Varje år vid midsommar sinade brunnarna och vattnet tog slut, säger Axel Olsson, styrelseordförande i Rexvågens samfällighetsförening och en av dem som bor där permanent.

Förutom att man levde med överhängande vattenbrist stora delar av sommarsäsongen låg det vattenslangar kors och tvärs i hela området.

2009 beslutade Rexvågens stug- och vägförening att det var dags att se om det gick att göra något åt vatten- och avloppssituationen och man bildade ytterligare en samfällighet kring vatten och avlopp.

Tillsammans med fastighetsägarna i Humlan, Humlegårdsstrand, Sandön och Boskärsvågen, som själva hade bildat en samfällighetsförening, Humlan Vatten, uppvaktade man Söderhamns kommun för att se om det var möjligt att ansluta områdena till det kommunala vatten- och av-

lopps nätet.

–Det var väldigt viktigt att vi kunde göra det här gemensamt med Humlan Vatten, medlemmarna där har dragit ett väldigt stort lass under hela proces-

Bengt Nyboms avstängning till det kommunala vattnet. Själva vattenledningen ligger frostfritt på en dryg meters djup.

Det här är i stort sett allt som vittnar om att Rexvågen har kommunalt vatten och avlopp.

Rexvågen innan alla sommargäster är på plats.

sen, säger Axel Olsson.

Samfällighetsföreningarna representerade sammanlagt cirka 200 fastighetsägare och förslaget togs emot med stor entusiasm hos kommunen.

–De var väldigt positiva och såg det här som det hittills största miljöprojektet i området, säger Bengt Nybom.

När beslutet att ansluta områdena till det kommunala VA-nätet väl var klubbade och klart, gick allt väldigt fort.

2010 gick förfrågningar ut till ett antal entreprenörer om att bygga det lokala vatten- och avloppsnätet. Samtidigt började Söderhamn NÄRA dra fram huvudledningarna till Humlegårdstrand där man även byggde en pumpstation.

Redan i januari 2011 var Rexvågens, två kilometer långa, vatten- och avloppsnät klart och framdraget till varje enskild tomtgräns och under våren var hela projektet genomfört.

–Sedan dess har allt fungerat perfekt, förutom att en privat pump har gått sönder, men det är allt, säger Bengt Nybom.

Medlemmarna i Rexvågens samfällighetsförening delar lika på alla fasta kostnader. Vattenförbrukningen mäts vid en gemensam punkt mot kommunen och fördelas inom samfälligheten i förhållandet 1.0 för fast boende och

0.6 för sommargäster.

Vatten och avloppsprojektet i Rexvågen har enligt de som bor där varit väldigt lyckat och det har aldrig varit några kontroverser angående

anslutningen till det kommunala nätet. Standarden har höjts, alla spår efter grävningarna är för länge sedan borta och vattenförbrukningen har till och med minskat.

–Vi kan bara säga att det här har varit ett väldigt lyckat projekt, säger Bengt Nybom och Axel Olsson.

Axel Olsson, ordförande i Rexvågens samfällighetsförening i samspråk med Bengt Nybom och Torkel Blomstrand, som även han sitter med i styrelsen.

Inre Norrfjärd, en av Söderhamnskärgårdens alla pärlor. För att fjärden även i framtiden ska kunna förbli ett paradis för sommarvärdarna måste vattenkvaliteten förbättras.

Senaste nytt om Inre Norrfjärd

Vattnet i Inre Norrfjärd håller allt sämre vattenkvalitet, med ökad algblomning och försämrat siktdjup som följd.

–Det här har oroat många fastighetsägare i området och förra året fick Söderhamn NÄRA en förfrågan om det var möjligt att ansluta Inre Norrfjärd till det kommunala vatten- och avloppsnätet, säger vattenchef, Veronica Henriksson.

Det finns cirka 215 fastigheter runt Inre Norrfjärd och många av dessa har en låg standard på sina avloppslösningar, vilket bidrar till försämring av vattnet i fjärden. Lägg därtill att Inre Norrfjärds utlopp är trångt med låg vattenomsättning så är det lätt att förstå att något bör göras för att förbättra vattnets kvalitet.

–Kommunalt avlopp i området är miljömässigt den absolut bästa lösningen. Ansluts fastigheterna till VA-nätet försvinner tillförseln av näringsämnen från hushållen till fjärden, säger Veronica Henriksson.

Söderhamn NÄRA har utrett möjligheterna för en kommunal VA-lösning i området och ett förslag till VA-verksamhetsområde har tagits fram. Styrelsen för Söderhamn

NÄRA beslutade i februari om att lämna förslaget på VA-verksamhetsområde till Kommunstyrelsen för behandling. Ärendet kommer därefter att lämnas till kommunfull-

mäktige, som förhoppningsvis hinner ta upp frågan om utbyggnad av kommunalt avlopp i Inre Norrfjärd under försommaren.

Kringlan har alltid varit en populär liten strand för alla i området.

Liban brinner för integration

Liban Hussein, brinner för att få invandrare att snabbt lära sig hur man gör i Sverige. Han menar att en av de viktigaste vägarna till att komma in i det svenska samhället är att lära sig hur vardagliga saker fungerar.

-Som att sortera sopor. Det är en sådan sak som kan vara svår i början, men som är så viktig att lära sig, säger han.

Ett annat ämne som Liban brinner för är integration bland unga.

1994, när Liban Hussein var sex år flydde han med sin mor från inbördeskriget i Somalia till Jemen. Hans far och två bröder hade dödats av rebellerna och en tredje bror är spårlost borta.

Liban och hans mor levde som flyktingar i Jemen i 14 år. Till sist ansåg Libans mor att situationen där inte längre var hållbar, därför sålde hon allt de ägde för att Liban skulle kunna komma till Sverige. Själv flyttade hon efter en tid till Addis Abeba, där hon bor i dag.

-Jag kom till Sverige i september 2008 och till Söderhamn kom jag 2009. I april det året fick jag mitt uppehållstillstånd, säger han.

Liban har alltid haft lätt att anpassa sig och eftersom han förstår sju språk, varav han pratar fem mer eller mindre flytande, har han ofta fått rycka in och tolka för invandrare i olika sammanhang.

I dag arbetar han på REDO som handledare. REDO är ett projekt

Liban Hussein arbetar på REDO, de håller till i Hunden, där soci-alkontoret en gång låg.

Liban tillsammans med hustrun Helen, som han träffade i Etiopien när han var och besökte sin mor för ett par år sedan. Tillsammans har de dottern Ilhan, elva månader.

där nyanlända får lära sig praktisk svenska.

Att Liban tar integration på allvar visar sig bland annat genom att han på eget initiativ har gjort en film, som på fem språk, förklarar hur man källsorterar i soprummen och hur man lämnar saker på Långtä.

-Det här med soprummen är ett stort problem och genom att lära sig sådana saker som sopsortering blir det lättare att bli accepterad, säger han.

Han har även anordnat träffar där invandrare fått träffa Söderhamn NÄRA i frågor om renhållning.

-Men det finns mycket mer att prata om där Söderhamn NÄRA är en viktig del. Många behöver få veta hur det fungerar med bredband, el och fakturor. Sådant kan vara svårt för dem som är nya här, säger han.

Ett annat stort engagemang har Liban i föreningen Global Network, som han har bildat och är ordförande i. Föreningen har i dag 83 medlemmar och är öppen för alla åldrar men stort fokus ligger på ungdomar och att

skapa möten mellan invandrare och svenskar. Man försöker även fånga upp ungdomar som är på väg att hamna utanför.

-Det är svårt att vara svensk och många som kommer till Sverige träf-

far allt för få svenskar. Vi anordnar även läxhjälp, tjejträffar, fester och sportaktiviteter och det är roligt att allt fler svenska ungdomar är med på våra träffar, säger han.

Liban håller ofta möten med invandrare. Här har han ett möte om sopsortering på Bruksgatan.

Det har gått över förväntan

I samband med den senaste terminsstarten började elever och skolkökspersonalen att sortera ut matavfall i Norrtullsskolans matsal. Inför uppstarten fanns det vissa farhågor om att det skulle bli problem med de nya papperssäckarna.

-Men det har gått utan problem, säger enhetschef Camilla Salling.

I dag har det blivit en vardag av det och ingen funderar särskilt mycket på att man sorterar ut matavfall.

Att införa utsortering av matavfall på Norrtullsskolan innebär att bortåt 1 000 elever ska göra rätt. Dessutom ska personalen hantera stora och många gånger tunga mängder matavfall i papperssäckar, något man kände en viss skepsis inför när det hela presenterades för dem.

-Jag kan bara säga att det har gått över förväntan säger Pär Lindberg, som arbetar i köket.

Han och kollegorna hittade snabbt nya rutiner för att hantera matavfallet. På flera platser i köket finns nu papperssäckar i speciella säckhållare och i matsalen finns en nybyggd station där eleverna slänger sitt matavfall.

En fördel med att sortera matavfall är att köerna vid brickinlämningen blivit betydligt kortare.

-Tidigare blev det väldiga köer eftersom alla skulle skrapa av matavfallet i ett avfallskärl. Nu kan de göra det på tre ställen och allt går mycket snabbare och enklare, säger Camilla Salling.

Även bland eleverna verkar nymodigheten slagit väl ut och alla skrapar snabbt och enkelt av sitt matavfall

Pär Lindberg och Jill Wåågh tycker att det har gått över förväntan att få skolungdomarna att sortera ut matavfall.

innan de ställer bort brickorna.

-Det här gör jag redan hemma och det är inget man funderar på, man bara gör det, säger Anton Axelsson, som går andra året på Staffangymnasiet.

I samband med att Söderhamn NÄRA började med utsortering av matavfall på Norrtullsskolan infördes det även på Vågroskolan, Östra Skolan och förskolorna Lillberget, Nymåla och Klossdammen.

Matavfallsprojektet kommer att införas i alla kommunens skolor under 2014.

Köerna vid brickinlämningen har blivit kortare sedan man började med utsortering av matavfall.

Anton Axelsson, går andra året på Staffangymnasiets tekniska program och tycker inte att det här är särskilt märkvärdigt att sortera ut matavfall.

Helinda Gunogdu, Molham Darwish, Molly Engvers-Brolin, Sara Palani, Albin Laurin och Isak Hagen träffas varannan vecka för att prata om viktiga saker, till exempel vad som händer med soporna man slänger.

Barn pratar om viktiga saker

Man är aldrig för ung för att prata om viktiga saker, det har förskolepersonalen på Lillberget och Kilsmyran slagit fast. Där träffas ett barn från varje avdelning en gång varannan vecka tillsammans med förskolechef Lotta Frelin. För att prata om sådant som är viktigt.

–Vi pratar om sådant som kan vara viktigt för barnen och de berättar sedan för sina vänner på avdelningen, säger Lotta Frelin.

Trots att barnen bara är mellan fyra och sex år pratar de om viktiga saker. Man använder inte alla svåra ord som finns att ta till när man diskuterar sådant som är viktigt, men innebörden är den samma.

När barnrådet träffas har alla ett protokoll och även de minsta barnen har lärt sig att skriva sitt namn, så att de kan skriva under vad de har pratat om. För det mesta avhandlas frågor om demokrati och hur man ska vara mot varandra.

Men det går att prata om annat också, till exempel sopor och vad som händer med soporna man slänger.

–Soporna kommer till soptippen och sedan är det någon annan som hämtar soporna, säger Helinda Gunogdu, fem år.

På Lillberget och Kilsmyran får barnen tidigt lära sig att man ska sortera soporna och barnen får själva vara med och kasta sopor i källsorteringen.

Isak Hagen, fyra år, har varit med

ett tag, så han vet vad som gäller.

–Vi slänger påsar i en stor grön tunna och mjölkkartonger i en annan stor tunna, säger han.

–Man ska slänga olika och det är viktigt, säger Molly Brolin-Engvers, snart fem år.

Att de mindre barnen har så pass bra

koll på att det är viktigt att sortera rätt, lovar gott inför framtiden. Inte sällan är det just barnen i förskolan som får resten av familjen att börja källsortera hemma.

Så var det hemma hos undertecknad och att det är på det viset kan säkert många av er som själva haft barn på förskolan intyga.

Helinda Gunogdu, 5 år
"Soporna kommer till soptippen med sopbilen och sedan är det någon annan som hämtar soporna och maten tror jag kanske att en gris äter upp."

Isak Hagen, 4år
"Man måste kasta all mat för den får inte bli gammal. Det funkar inte att spara mat för då blir den blå och det är äckligt."

Molly Brolin-Engvers, 4 år
"Jag vet att soporna åker till soptippen och att man gör en ny flaska av en gammal flaska. Det har pappa berättat."

Vi sköter oss mycket bra

Med jämna mellanrum skickar Söderhamn NÄRA ut en medborgarenkät om avfallshandling.

I höstas fick 300 slumpvis utvalda ordsbor svara på en rad frågor angående sophämtning och avfallshandling.

–Enkätsvaren visar att söderhamnarna är mycket nöjda med sin renhållning, säger Christina Åström, renhållningschef.

51 kommuner deltog i medborgarenkäten och på en rad viktiga punkter utmärkte sig Söderhamn NÄRA som en av de bästa kommunerna.

–Tillsammans med Ljusdal fick återvinningscentralen på Långtå bäst omdöme av alla kommuner som deltog. När det kommer till återvinningsstationerna kom vi på en andra plats, endast slagen av Svenljunga, säger Christina Åström. Enkätsvaren visar att 95 procent av besökarna

Bröderna Daniel och Anders Nilsson tycker att det är grymt bra på Långtå, men önskar att det var lördagsöppet lite oftare.

var mycket nöjda med sina besök på Långtå.

När det gäller omdömet om hur sophämtningen sköts hamnar Söderhamn NÄRA ensam i topp med 96 poäng av 100. Medel för Hälsingland var 93 poäng och för Sverige var siffran 89.

Lite lägre siffror fick renhållningen

på frågor rörande grovavfall, farligt avfall och elavfall, där poängen låg på 72, 74 och 81. I gengäld hade alla andra renhållningsorganisationer låga poäng i dessa frågor, så även här var Söderhamn bäst i klassen, förutom för grovavfall, där BORAB (Bollnäs/Ovanåker) var bäst.

I det sammanlagda omdömet hamnade Söderhamns renhållning på en

fjärde plats tillsammans med Ljusdal, endast ett poäng efter BORAB och vinnarna Luleå och Jönköping som alla fick 84 poäng.

–På det hela taget tycker man att vi, tillsammans med övriga Hälsingland, sköter oss mycket bra och det känns väldigt roligt, säger Christina Åström.

Christina Åström, renhållningschef.

Lite lägre siffror fick renhållningen

Därför kör vi med två bilar

För några månader sedan påbörjade Söderhamn NÄRA utsortering av matavfall i södra kommundelarna.

I samband med det har en och annan fastighetsägare hört av sig och undrat varför man kör med två sopbilar.

–Men det är bara under en övergångsperiod, säger Gunnar Lidén, som leder matavfallsprojektet.

När renhållningen började samla in matavfall hos villaägare i centrala

och norra Söderhamn hade man köpt in en dieseldriven tvåfacksbil, som kunde ta hushållsavfall och matavfall på en och samma gång.

Tanken var att även bilen som servar södra kommundelarna skulle bytas ut till en tvåfacksbil lagom till att sorteringen började där.

–Men eftersom vi den här gången ville köpa in en bil som kunde drivas med gas stötte vi på ett oväntat problem. Det visade sig att standarden för gasdrivna fordon av det slag som sopbilarna räknas till skulle ändras, vilket i sin tur innebar att tillverkarna

lade all produktion av gasbilar på framtiden, säger Gunnar Lidén.

Den nya och striktare standarden kommer att gälla från nästa år och när det finns bilar till försäljning enligt den nya standarden kommer Söderhamn NÄRA att köpa en ny tvåfacksbil.

–Vi tycker att det är trist att det blivit så här. Samtidigt kan vi inte vänta på en ny bil. Det är så pass viktigt att vi kan samla in allt matavfall tidigare än så, eftersom det kommer att behövas till biogasanläggningen, säger Gunnar Lidén.

Det dröjer till nästa år innan Söderhamn Nära kan köpa en till tvåfacksbil.

Nu kommer det biogas

Sedan förra numret av En bekvämare vardag har det varit febril verksamhet på biogasanläggningen och nu ligger fokus på intrimning och tester.

-Allt som ska vara med i första etappen är på plats och anläggningen producerar biogas, säger projektkoordinator Linda Stark.

Att driftstarta en biogasanläggning innebär en hel del tester för att optimera processerna som tillverkar biogas och biogödsel.

Den viktigaste delen, som samtidigt är den svåraste, är att få bakterierna som omvandlar matavfall till biogas att trivas och göra sitt jobb. I slutet av förra året laddades anläggningen med en bakteriekultur som sedan dess har aklimatiserat och växt till sig.

-Det här är en process som man måste vara försiktig med och det får ta den tid det tar. Om man forcerar bakterierna kan tillväxten avstanna och i värsta fall kan hela bakteriekulturen slås ut, säger Linda Stark.

Fram till i dag har biogasanläggningen laddats med fyra omgångar med sönderdelat matavfall, som har rötats under olika tidsintervaller. Bakteriekulturen har vuxit till sig och anläggningen producerar gas. Den gas som bildas facklas bort.

-Det är riktigt roligt att anläggningen producerar gas, det är ett kvitto på att anläggningen och processen har kommit igång. Det som står på tur

Personalen på Långtå tömmer en container med rötat matavfall.

är att börja mäta mängden gas och kvalitén på gasen för att se om vi kommer upp i de nivåer vi önskar uppnå i den första etappen, säger Linda Stark.

Provsvaren kommer att visa om anläggningen producerar de mängder som den ska eller om processerna måste finjusteras något.

Gasen som produceras måste enligt reglerna facklas i väntan på att den kan tas omhand. Styrseledamoten Ove Söderholm, kontrollerar att den fungerar som den ska.

Biogasanläggningen på Långtå.

Så fungerar Långtå åte

Sortering

Med hjälp av en grävmaskin sorteras allt osorterat grovavfall som kommer till Långtå.

Omlastningshall

I den nya omlastningshallen töms alla hushållssopor och matavfall. Hushållssoporna skickas till kraftvärmeverket i Bollnäs och matavfallet används i biogasanläggningen

Garage & omlastning

Här har vi våra sex sopbilar och ett lager. Främre delen av byggnaden fungerar som omlastningshall, främst för pappers- och plastförpackningar.

Biogasanläggningen

Längst in på området ligger den nya biogasanläggningen.

Våg

Allt som kommer till Långtå vägs. Det gäller våra egna sopbilar lika väl som externa in- och utleveranser.

Flisplan

Det här området används för värmeverkets flislager. Här läggs även allt rent träavfall som ska flisas.

Farligt avfall

Här lämnas alla kemikalier, oljor och färgpytsar samt all elektronik, lampor och baterier. Vid miljöstationen finns alltid personal som kan hjälpa dig.

Kontor & reception

Receptionen är alltid bemannad och här får du all hjälp du behöver. Här hämtar du även matavfallspåsar.

Återbruk

En container med saker. Återbrukstationer som säljer saker som är bra att återanvända.

Återvinninganläggning

Kompost

På Långtå komposteras kommunens avloppsslam samt hästgödsel. Den färdiga komposten används för att sluttäcka vår egen deponi.

Återvinningscentral

På återvinningscentralen finns containrar för alla sorters förpackningar och grovavfall. Här ställer du även ifrån dig alla vitvaror, tömmer ris och trädgårdsavfall samt sten, jord och betong. Allt är väl uppmärkt så att det ska vara lätt att sortera rätt.

Lakvatten

Allt vatten som rinner från Långtås deponier leds till lakvattendammen där det renas.

Deponi

Långtå har Hälsinglands enda deponi. Här får endast oorganiskt och ej återvinningsbart material deponeras. När deponin är full sluttäcks den.

Skrot

Här kan du lämna gamla verktyg som skrot. Skroten sköts av ideella organisationer i sina butiker.

Långtå är Söderhams återvinningscentral och hit fraktas allt avfall i kommunen. Varje år tar återvinningscentralen emot cirka 25 000 ton avfall. Av allt som kommer in på Långtå går runt 90 procent ut genom grindarna i gen, för att sedan återvinnas till nya produkter eller till bränsle. Det som blir kvar är en liten del som slutdeponeras, och det enda som får deponeras är oorganiskt material som sten, betong och annat som inte påverkar miljön.

På Långtå arbetar fem personer med att ta om hand, väga och sortera avfallet i olika fraktioner innan det fraktas vidare till förädling runt om i landet.

Kommunens fyra sopbilar och återvinningsbilen utgår från Långtå och de bemannas av sammanlagt sex personer. Renhållningen hämtar hushållssopor och källsorterat avfall fem dagar i veckan inklusive alla röda dagar.

Catarina ny på jobbet

Catarina Thynell började på Söderhamn NÄRA strax för årsskiftet och är företagets senaste personaltillskott. Hon arbetar som receptionist och med kundsupport i kundservice teamet.

Vid sidan av det arbetar hon även med ekonomisupport åt ekonomiavdelningen.

Catarina Thynell kommer ursprungligen från Edsbyn men bor nu i Söderhamn. Under stora delar av sitt yrkesliv har hon pendlat långa sträckor. När Catarina fick jobb på Teleperformance i Söderhamn bodde hon i Alfta och när hon började på G-Man Tools i Alfta hade hon hunnit flytta till Söderhamn.

När Catarina Thynell sökte tjänsten på Söderhamn NÄRA arbetade hon på G-Man Tools som administratör för orderexport med ansvar för logistik och orderhantering. Efter tre år på företaget kände hon att det var dags att göra något annat och när Söderhamn NÄRA annonserade ut en tjänst sökte hon direkt.

–Jag såg på en gång att det var ett jobb som skulle passa mig, så jag sökte och fick det, säger Catarina.

Förutom att Catarina fick ett jobb som passade henne, slapp hon även pendlingsresorna mellan Söderhamn och Alfta.

–Men pendla kommer jag att få börja göra igen, eftersom min pojkvän och jag har köpt hus i Hudiksvall.

Catarina Thynell är ny receptionist på Söderhamn NÄRA.

Eltjuvar har polisanmälts

I förra numret av en Bekvämare vardag kunde du läsa om hur Söderhamn NÄRA hittade eltjuvar.

Arbetet med att hitta eltjuvar fortsätter och mätningar pågår på ett flertal platser i Söderhamn NÄRAS elnät och Söderhamn NÄRA har polisanmält fyra fastighetsägare för elstölder.

Den juridiska termen för elstölder är olovlig kraftavledning och brottet kan leda till böter eller fängelse.

Varje bekräftat fall av elstöld anmäls till polisen. Av de fall som Söderhamn NÄRA har polisanmält har ett gått till åtal och är på väg att få sin rättsliga prövning. Dessutom är ytterligare ett på väg in till åklagaren.

Söderhamn NÄRA kommer även i fortsättningen att aktivt leta efter eltjuvar och med den utrustning som finns i dag är det mycket lätt att spåra och mäta stölderna. Förutom att det är olagligt vill Söderhamn NÄRA få bukt med stölderna eftersom det rör sig om ganska stora belopp som går förlorade.

Använd webmail

Sedan en tid tillbaka lämnar Söderhamn NÄRA ingen support på e-post-program som har soderhamn.com som mejladress. Istället vill man att du använder en webläsare, till exempel Internet Explorer, för att läsa mejl på webmail.soderhamn.com.

Under våren kommer Söderhamn NÄRA att göra tester med chattsupport och mer om det kan du läsa om på hemsidan, www.soderhamnnara.se.

Har du tappat bort ditt lösenord eller användarnamn kommer du även i fortsättningen att få hjälp med att återställa dem.

Det händer att folk vill ha support med sina surfplattor, men det är inget som Söderhamn NÄRA kan hjälpa till med. Det är något som man får ta upp med leverantören av surfplattan.

Förvirrat namnbyte

Alla som abonnerar på Söderhamn NÄRAS digitala TV-utbud vet att det i bland sker förändringar i kanalutbudet. I samband med det är det många som hör av sig till kundservice och undrar varför man gör på det här viset.

–Ändringar i kanalutbudet är något som vi får leva med. När det sker plötsliga ändringar är det alltid programleverantören som ligger bakom dem, och det är inget vi kan påverka, säger Anders Svensson, som ansvarar för Kabel-TV.

För en tid sedan ändrade TV4-

gruppen ensidigt i kanalutbudet, vilket ledde till en del förvirring.

TV4 Sport blev Kanal 12 och TV4 Sport Xtra HD blev TV4 Sport HD. Detta har resulterat i att TV4 Sport, numera Kanal 12 inte längre har några sportsändningar på vardagarna. TV4 Sport Xtra HD, som redan tidigare var en betalkanal utanför det digitala basutbudet, har bytt namn till TV4 Sport HD, vilket i sin tur har resulterat i att TV4 Sport har blivit en betalkanal.

–Vi vet att det här är förvirrande för många och vi tycker själva att det är tröst när det blir på det här viset, säger Anders Svensson.

Ingen anslutningsavgift

Söderhamn NÄRA tar nu bort anslutningsavgiften på digitalkort. Det innebär att alla nya digital-TV abonnenter sparar 295 kronor för själva krypteringskortet. Kvar blir endast månadsavgiften, som i dag ligger på 31 kronor i månaden.

Anledningen till att Söderhamn NÄRA tagit bort anslutningsavgiften är att man vill underlätta för nya abonnenter att ansluta sig till det digitala TV-utbudet.

Fortsatt stort intresse för fiber

Intresset hos hushållen att ansluta sig till fibernätet har ökat från år till år.

När Söderhamn NÄRA för fyra år sedan erbjöd hushållen i Söderala att ansluta sig var det knappt 30 procent som nappade på erbjudandet. I fjolårets fiberprojekt hade den siffran fördubblats till 60 procent.

–Även i år tror vi att anslutningsgraden kommer att bli hög, säger projektledare Erik Thyr.

Att folk på allvar har fått upp ögonen för fiber står helt klart. Anslutningsgraden har ökat konstant och intressant i sammanhanget är att även många hushåll som redan har datauppkoppling via kabel-TV övergår till fiber.

–Ungefär 400 hushåll per år har flyttat sin datatrafik från kabelnätet till fibernätet och det är väldigt bra, säger Erik Thyr.

För att klara av årets projekt har Söderhamn NÄRA anlitat tre lokala entreprenörer som arbetar parallellt med att gräva ner fiber i marken. I anslutning till grävningarna kommer personal från Söderhamn NÄRA att själva installera fibern i hushållen.

–Första två åren grävde vi först

Holmänge är ett av de områden där Söderhamn NÄRA drar fram fiber i år.

hela området innan vi började att installera fiber i hushållen. Nu börjar vi med anslutningsarbetet direkt och på det viset sparar vi mycket tid. Om allt går som det ska har alla hushåll fiber indraget i slutet av augusti, säger Erik Thyr.

I år har cirka 370 villahushåll i Holmänge, Norrmyran och delar av Stugsund fått erbjudande att ansluta

sig till fibernätet.

–I Stugsund rör det sig om området från Gamla Stugsundskolan och upp mot Brolinsvägen och Brolinstäkten. Resterande delar av Stugsund kommer att anslutas under 2016, säger Erik Thyr.

Nästa år är planen att bygga ut fibernätet på Åsberget, Granitvägen, Gnejsvägen, Igeltjärn, Hägnan och

Fältnäs.

–Även då erbjuder vi strax under 400 hushåll att ansluta sig. Det är ungefär vad vi hinner med på en säsong, säger Erik Thyr.

2016 återkommer fiberprojektet till Stugsund med fokus på Bromsäng, Grundvik och Gräsuddsvägen. Dessutom kommer hushållen på Pliggen att få erbjudande om att ansluta sig.

PFAA långt under gränsvärdet

För en tid sedan uppmärksammade press och media förekomsten av perflourerade ämnen, allmänt förkortat PFAA, i grund- och dricksvatten.

–I samband med det har vi genomfört provtagningar och analyser av PFAA-ämnen och alla provsvar visade att halten i vårt vatten ligger långt under gränsvärdet, säger VA-chef Veronica Henriksson.

Livsmedelsverket och Kemikalieinspektionen har uppmanat landets kommuner att kartlägga förekomsten av PFAA-ämnen i råvatten, framförallt vid brandövningsplatser där man använt stora mängder släckskum.

PFAA är samlingsbeteckningen på en stor grupp ämnen som har producerats och använts sedan 1950-talet. Genom sin förmåga att avvisa såväl

vatten som fett blev det bland annat ett populärt impregneringsmedel i vissa typer av kläder. Den stora användningen har dock varit inom militären och brandväsendet, eftersom det är en effektiv beståndsdel i släckskum.

I början av 2000-talet upptäckte man att PFAA-ämnen hade en mycket negativ och långlivad miljöpåverkan och att det ansamlades i levande organismer. Ämnet är i dag spritt i såväl sjöar som vattendrag och det är anledningen till att man vill ta reda på hur höga halterna är.

Särskilt angeläget har det varit att få veta hur hög koncentrationen är kring civila och militära brandövningsplatser som ligger i nära anslutning eller har avrinning till en vattentäkt.

–Vi har tagit det här på stort allvar och genomfört provtagningar på sju råvattenbrunnar längs Ljusnanåsen samt vid alla våra vattentäkter.

Analyssvaren visar att halterna ligger mycket lägre än de redan låga gränsvärden som är uppsatta av Livsmedelsverket. PFAA-analyserna är gjorda vid själva vattentäkten och analyser av vatten som slutligen når hushållen visar att halterna är ännu lägre, säger Veronica Henriksson.

Söderhamn NÄRA ser allvarligt på eventuella föroreningskällor som kan påverka det vatten som ska användas av kommuninvånarna och man arbetar kontinuerligt med att följa upp, förebygga och hantera alla tänkbara risker som kan uppstå under vattnets väg från källan till kranen.

–Vatten är vårt vanligaste livsmedel, därför är en av våra absolut viktigaste uppgifter att förebygga risker och säkerställa ett dricksvatten av god kvalitet vid alla tillfällen, säger Veronica Henriksson.

Veronica Henriksson, VA-chef.

Planerade och pågående arbeten

Varje år planerar och genomför Söderhamn NÄRA en rad arbeten runt om i kommunen.

Vissa år är det stora miljonprojekt, andra år är det lite mindre projekt. Men varje år är det något. Här följer en lista på de viktigaste projekten som ska genomföras i sommar.

Värmen

Byter ut fjärrvärmeledning

I början av maj påbörjades ett förebyggande arbete på fjärrvärmenätets äldsta del. Det är ett kortare parti från Teatern ner till Köpmangatan, som grävdes ner redan 1970, innan Söderhamns fjärrvärmeverk byggdes. Under cirka åtta veckor kommer man att byta ut cirka 450 meter av den gamla fjärrvärmeledningen. Under tiden arbetet pågår kommer framkomligheten i Teaterbacken (Nygatan) att vara begränsad.

Elnät

Gamla ställverk byts ut

Elnät har påbörjat arbetet med att byta ut gamla 10-kilovolts ställverk av åldersskäl och som det inte längre finns reservdelar till. Det på Stamvägen ersattes för några veckor sedan och närmast på tur är ställverken vid Mossberget och Rådmansgatan.

Ni som bor i dessa områden kommer att få mer information om bytet när arbetet med dem närmar sig.

Ny matning till Stenö

Under sommaren kommer matningen från Sandarne till Stenö att förstärkas. Den nya matningen är även en förberedelse för en framtida förstärkning av elnätet ut på öarna. Sammanlagt rör det sig om en sträcka på 1 800 meter till Stenö.

I samband med grävningarna kommer Elnät att förbereda med en fiberslang för optisk fiberkabel

Vatten

River och bygger nytt

Slamförtjockningsbyggnaden på Granskärs avloppsreningsverk ska byggas om och kommer att få ett nytt utseende med ny färg och sadeltak. I samband med ombyggnationen kommer den gamla kalksilon på området att rivras.

Vill ta bort reningsverk

Söderhamn NÄRA har ansökt om att få riva det gamla avloppsreningsverket i Vallvik. Rivningsarbetet

Lars Bodin och Magnus Lindberg byter ut det gamla ställverket på Stamvägen.

till hushållen i området. Dessutom förbereder man åt kommunen för ny belysning längs samma sträcka.

Ny station

Station Valhal i Stugsund ska bytas ut av åldersskäl. Nu har den passerat åldersstreck och ska bort. I sommar kommer Elnät därför att ta bort den gamla stationen och ersätta den med en ny. Den nya stationen kommer att bli mindre och få ett modernt utseende.

kommer att upphandlas så fort man får rivningstillståndet beviljat.

Kontroll av avlopps nätet

Under vecka 19 kommer en undersökning av tak- och dagvattenanslutningar till det kommunala avloppsledningsnätet i Marmaskogen att genomföras med hjälp av rök och färgat vatten.

Arbetet görs för att utreda ovidkommande vatten till avloppsledningsnätet i området.

Undersökningen genomförs av företaget Pollex AB.

Renhållningen

Matavfallsprojektet

Renhållningen kommer att börja med matavfallsutsortering i de områden av södra kommundelarna som har sophämtning torsdagar och fredagar jämn vecka. Boende i bland annat Holmsveden, Älgnäs, Långviken, Sörljusne, Vallvik, Onsäng och längs Kustvägen kommer att få ett erbjudande i brevlådan under första halvan av maj.

Underjordsbehållare

Under sommaren kommer renhållningen att fortsätta att sätta ut underjordsbehållare och i år är det sex behållare på fyra platser som ska anläggas. Stenö båtklubb och Sandarne båtklubb kommer att få två behållare vardera Granöns fritidsom-

råde kommer att få en underjordsbehållare och ytterligare en kommer att placeras vid Trollharen som ska serva hamnområdet och fritidsområdet söder om Trollharen.

Några av de 160 barn som var med i årets Söderhamn NÄRA futsal-cup på idrottshallen i Söderham.

Söderhamn NÄRA och sponsring

Varje år sponsrar Söderhamn NÄRA föreningsverksamheten i Söderhamn.

–Vi sponsrar föreningar som har en tydlig ungdomsverksamhet och i samband med ett evenemang, säger Eva Hedblom, marknadsansvarig på Söderhamn NÄRA.

Att föreningslivet är beroende av sponsring, är något alla som är involverade i kommunens föreningar

är väl medvetna om. Söderhamn NÄRA har ett program för sponsring med fokus på ungdomsverksamhet och evenemang riktade till ungdomar.

Sponsorbelpet är begränsat och Söderhamn NÄRA beslutar inför varje enskilt evenemang hur stor sponsringssumman får bli.

–Det man som förening behöver göra för att ansöka om sponsring är att skicka ett mejl till eva.hedblom@soderhamnara.se och berätta om

föreningen, hur många medlemmar den består av, vad föreningen gör för ungdomar och vilket evenemang som föreningen vill ha sponsrat, säger Eva Hedblom.

Ett exempel på sponsring är Söderhamn NÄRA futsal-cupen. Stugsunds IK arrangerade för tredje året i rad cupen. I dagarna två spelades det fotboll i A-hallen i Söderhamn och 15 lag med samlagt 160 barn, födda mellan 2000-2005, deltog i

cupen.

–Hela arrangemanget flöt på bra tack vare noggranna förberedelser och med hjälp av alla föräldrar till ungdomslagen, säger Göran Edberg som tillsammans med Lars Hedin, ansvarar för cupen.

I Söderhamn NÄRA futsal-cup deltog lag från följande föreningar: Söderhamns FF, Söderala AIK, Sandarne SIF, Norrala IF, Bergviks IK, Trönö IK, Stugsunds IK.

Heldag på Hällåsen för tredje gången

För tredje året i rad bjöd Söderhamn NÄRA och Faxeholmen på öppet hus på Hällåsen.

Sista helgen på sportlovet har det blivit lite av en tradition att Söderhamnare och andra har kunnat tillbringa en heldag på Hällåsen.

Tillsammans med Faxeholmen har Söderhamn NÄRA hyrt anläggningen och förutom att bada, åka skridskor på bandyplan och äta massor med korv, har den som vill även fått spela tennis och testa sin

skicklighet i luftgevärsskytte.

Under baddagen fanns även personal från Söderhamn NÄRA och Faxeholmen på plats för att berätta om om sina respektive verksamheter och det var många besökare som hade såväl frågor som synpunkter.

–Vi tycker att det är jättetrevligt att kunna bjuda på det här evenemanget och det är trevligt att det alltid kommer så mycket folk och att så många är intresserade av vad vi gör, säger Eva Hedblom, marknadsansvarig på Söderhamn NÄRA, och som var med och arrangerade det hela.

Tomi Gladh bjuder hungriga besökare på korv. Här är det Håkan Öhlander och sonen Rasmus som får sina korvar.

Golfklubben förbättrar miljön

Inför varje säsongstart samlas golfklubbens medlemmar för en gemensam städdag.

Vill man att det ska vara attraktivt måste det även vara rent och snyggt, det gäller i de flesta sammanhang. Efter som golfbanor i allmänhet och Sofierholms golfbana i synnerhet, för många betraktas som naturskön miljö, är det extra viktigt att det är rent och snyggt.

Något man på Söderhamns

golfklubb tagit tillvara på i ett miljöprojekt.

-Vi ska förbättra miljön på en rad punkter och kommer att försöka miljöcertifiera anläggningen, säger klubbchef, Tobias Grundin.

Inför årets golfsäsong har Söderhamns Golfklubb satsat på att förbättra miljön längs den 18 hål långa banan. Det

innebär bland annat att alla spelare kommer att kunna ta med sig en liten soppåse som de kan samla sitt skräp i.

-Påsen kan man sedan tömma och källsortera antingen vid kiosken vid hål nio eller vid klubbhuset när rundan är avklarad, säger Robin Klinth.

Själva påsen är en nedbrytbar bioplastpåse som man tagit fram tillsammans med Statoil i Söderhamn.

Att erbjuda varje spelare en egen

soppåse innebär även att det blir lättare för personalen att hålla rent längs banan.

-Tidigare hade vi minst en papperskorg vid varje hål och dem var vi tvungna att tömma varje dag. Nu sparar vi mycket tid på att vi inte behöver dem längre, säger banchef, Robin Klinth.

Golfklubben har cirka 20 000 besök

Tobias Grundin är klubbchef på Söderhamns golfklubb.

Kalle Forslin och Robin Klinth vid 9:e hålet.

Ska man ha full källsortering går det åt en hel del kärl. Ulf Andersson på renhållningen kör ut och märker upp alla kärl på golfklubben.

Britt-Marie Svanberg, Inga Hedström, Ambe Hedblom och Ann-Marie Segerholm har bytt ut drivern mot krattan.

per säsong och man får redan nu mycket beröm för sin anläggning. Men ska det goda ryktet bestå är det viktigt att ta ett helhetsgrepp på anläggningen och då är renhållningen en viktig del.

-Vi arbetar kontinuerligt med underhåll och förbättringar och nu har vi beslutat att ta ett helhetsgrepp kring renhållningen, för det är viktigt för allas trevnad, säger Robin Klinth.

Även golfrestaurangen kommer att källsortera allt i sin verksamhet vilket bland annat innebär att den kommer att sortera ut matavfall.

För dig som besökare innebär den ökade källsorteringen att det blir lättare att slänga rätt. Vid parkeringen kommer det att finnas kärl för alla avfallslag.

Men tänk på att inte slänga pantburkar och PET-flaskor, dem tar personalen gärna hand om.

-Det brukar bli några kronor som de gör något tillsammans för när säsongen är över, säger Robin Klinth.

Städdag eller spelet på banan är inget som rubbar en tjäderhöna om våren.

Robin Klinth är banchef på Söderhamns Golfklubb och det är han som ansvarar för att miljön runt banan blir så attraktiv som möjligt.

Daniel Johansson tog sig en runda med kompisarna och tycker att det var lite jobbigt att det var städdag just den dagen.

I år kommer gästerna på vandrarhemmet vid 10:e hålet att få sortera ut matavfall och källsortera.

Så undviker du fettproppar i avloppet

De flesta av oss tänker inte så mycket på alla avloppsrör som ringlar kors och tvärs i marken under oss. De finns där helt enkelt och så länge rören fungerar som de ska är det inget vi heller behöver fundera på.

–Men om det blir stopp i avloppsrören kan det bli mycket kostsamt, därför är det viktigt att man tänker på vad man häller ut i avloppet, säger planeeringsingenjör Gunnar Schön.

Stoppet i avloppen på grund av fett har ökat på senare tid, med ökade kostnader för såväl privatpersoner som fastigetsägare och kommunen. En viktig orsak till att problemen med proppar har ökat är att vi använder allt mer olja och friturefett i matlagningen.

Fett spolas, i mer eller mindre mängd, ut i avloppen från i stort sett alla fastigheter och dagligen transporteras det genom kommunens 252 kilometer långa ledningsnät till någon av kommunens sju avloppsreningsanläggningar.

–Problemen med fettproppar är störst där flera näringsställen och serveringar är samlade på ett koncentrerat område. Många sköter sig bra

och har fettavskiljare.

–Men vi önskar att fler verksamheter installerar fettavskiljare, eftersom det är ett effektivt sätt att komma åt problemet med stopp i rören, säger Gunnar Schön.

För villaägare är fettavskiljare inget alternativ eftersom de är relativt kostsamma att installera. Som privatperson måste du därför tänka på hur du hanterar fett i köket.

Det bästa sättet att minimera risken för fettproppar i avloppet är att aldrig spola bort fett. Även om det enkelt rinner ut i slasken dröjer det inte lång stund innan det börjar stelna i rören i marken, speciellt vintertid då avloppsvattnet har en lägre temperatur. Fettavlagringarna sätter sig längs rören där de bildar cementliknande klumpar som till sist proppar igen rören. Det kan ta lång tid innan fettpropparna täpper till rören, men när det väl har hänt kan det behövas ganska stora insatser för att få bort proppen.

–Stora fettproppar är svåra att ta bort på egen hand. I bästa fall går det att spola bort proppen med högttryck. I värsta fall måste avloppsröret grävas fram och bytas ut och då kan det bli väldigt kostsamt, säger Gunnar Schön.

Torkar du ur fettets så spar du på rören.

Faktaruta

Du förhindrar enkelt uppkomsten av fettproppar i avloppsrören om du bara följer några enkla råd.

Håll inte matolja och fett i avloppet. Torka istället ur stekpannor och kastruller med hushållspapper och släng det i soporna, har du ett kärl för matavfall kan du slänga det där. Har du större mängder matolja som du vill bli av med kan du låta oljan svalna och hälla upp den i en flaska och ta med dig till miljöstationen på Långtås återvinningscentral.

Ett blåsigt år på många vis

För vårt delägda vindkraftsbolag Samkraft så har det blåst rejält under det gångna året, både i press, affärsmässigt - men också att det verkligen har varit ett riktigt blåsigt år.

Av våra 10 vindkraftverk som vi äger i Samkraft, så placerar sig sex av dem på topp 50 listan av de vindkraftverk som producerar mest energi i Sverige (plats 7, 15, 20, 23, 32, 34) och alla finns i Hälsingland. Under 2013 producerades i Sverige 10 TWh från vinden, eller sju procent av vårt behov i landet. Bara som en jämförelse var produktionen 0,5 TWh år 2000, så det har hänt en hel del. Miljövänlig energiproduktion är ett måste för framtiden, då vårt behov av energi hela tiden fortsätter att öka, men den är också nödvändig för att kunna bryta vårt beroende av fossila bränslen.

Det har stått mycket om vårt delägda vindkraftsbolag i media

den senaste tiden, och det har varit en tuff tid både ägarmässigt och ekonomiskt. För att rädda Samkraft från konkurs fattade bolagets ägare i november beslut om att genomföra en nyemission genom att vända sig till de 13 energibolag som är delägare i bolaget. Några tidigare delägare valde att ställa sig på sidan om, vilket gjorde att ägarbildet förändrades och de nya ägarna finns nu i Gästrikland, Hälsingland, Uppland, Västmanland och Södermanland.

Nu är det egna kapitalet i bolaget återställt och det finns kraft för att klara av att driva bolaget vidare trots dagens elpriser som är extremt låga. Viktigt framåt för vindkraftsbolaget är att bredda sin verksamhet, och jobba mer med att färdigställa områden.

Söderhamn NÄRA gick in som delägare i Samkraft efter beslut i Kommunfullmäktige om att vi aktivt skall bidra till en omställning av

energisystemet och för att vara med i utvecklingen av vindkraft regionalt. Samkraft startade 2008 i Gävleborg där flertalet av våra regionala energiaktörer var med och bildade ett gemensamt vindkraftsbolag. Samkraft AB har som bolag sitt säte i Söderhamn.

När vi startade Samkraft var bolagets första planerade vindkraftspark Ljusne/Vallvik och planen var att få parken på plats redan 2011. Någon park blev det inte i Ljusne, och idag äger vi vindkraftverk i Sandvikens, Bollnäs och Nordanstigs kommun. Att parken i Ljusne inte blev av berodde på att våra undersökningar visar att det blir svårt att förena vindkraft med det fågelliv som finns kring Ljusnans mynning. Samkraft valde därför att lägga ned projektet och i stället fokusera på de andra etableringarna som de utvecklar.

Monica Granlund

Samkrafts vindkraftverk i Gränn-sjön, Nordanstigs kommun.

Källmärkt el - ett lätt val

Ett av Söderhamn NÄRAS bidrag till hållbar utveckling är att erbjuda våra kunder Källmärkt el.

Väljer du el från oss kan du vara trygg med att du har gjort ett klimatsmart val för framtiden. Ett val som dessutom gynnar den regionala utvecklingen.

Källmärkt el är namnet på den el som säljs av Söderhamn NÄRA Elhandel och av Gävle Energi. Källan till elen består till 100 procent av förnybar energi från vatten, vind och biobränsle. Att enbart erbjuda el från förnybara källor hjälper till att skapa en hållbarare miljö för oss alla. Dessutom är den till största del lokalt producerad i våra egna anläggningar.

Med Söderhamn NÄRA Elhandel kan du vara trygg i att verksamhetens vinster stannar lokalt och bidrar till

den fortsatta utvecklingen av Söderhamn. Du som redan är kund hos oss vet att det går att följa upp varje månad vilken form av förnybar el som den el du förbrukar har producerats av. Och du kan lita på att det är rätt; varje år granskar revisorer att garantin om 100 procent förnybar energi i Källmärkts el uppfylls till fullo.

När du köper Källmärkt el garanteras att hela din elanvändning täcks av en kraftproduktion som baseras på förnybar energi. Den garantin är tänkt som ett sätt att tvinga elproducenterna att använda mer miljöanpassade metoder. Ett alternativ är också att bli din egen elproducent. Alla som äger en villa eller annan fastighet kan producera sin egen el genom att sätta upp en solcellsanläggning eller mindre vindsnurra och producera sin egen el.

/Monica

Kraftvärmeverket i Söderhamn eldas med förnybara råvaror som flis, skogsavfall och pellets och producerar förnybar el som säljs via Källmärkt.

Utsläpp från kor kan minskas

Med lite hjälp kan kossan minska utsläppen.

Det har länge varit känt att produktion av nötkött och mjölk även bidrar till utsläpp av växthusgaser. Nu har FAO, FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation, i en rapport visat att det går att minska utsläppen högst avsevärt.

Genom att effektivisera hanteringen av gödsel och att övergå till foder som ger lägre utsläpp kan nö- och mjölkproduktionen minska sin andel av växthusgaser med 30 procent.

Kor som rapar har blivit sinnebilden för utsläpp av växthusgasen metan. Men den mänskliga aktivitet som släpper ut mest metan är utvinning av kol, olja och naturgas. Drygt 40 procent av de utsläpp som orsakas direkt av människor kommer däriifrån, enligt beräkningar publicerade i Atmospheric Chemistry and Physics av klimatforskaren Lena Höglund-Isaksson. Hon är verksam vid IIASA, Internationella institutet för tillämpad systemanalys, i Wien.

Jordbrukets totala utsläpp står

Kafferester blir biogas

Energirika rester i kaffebönan.

I kaffetillverkning är det kärnan man vill åt, det innebär att stora mängder skal och fruktkött blir över i produktionen. Det läggs ofta på hög utan att komma till nytta. Nu har Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, tillsammans med universitetet i Addis Abeba genom experiment visat att restprodukterna från kaffetillverkning

mycket väl går att använda i biogasproduktion.

Provrötningar visar att ett ton kafferester producerar över 600 kubikmeter biogas, vilket är lika mycket som rötning av matavfall. Hela 90 procent av biogaspotentialen var nådd inom två veckors behandling, skriver tidningen Energigas.

för en nästan lika stor andel. Resten kommer från sophantering och avloppsvatten, och från förbränning av skörderester på åkrar och biomassa. Men medan jordbrukets utsläpp ser

ut att ligga kvar på samma nivå även i framtiden kommer utsläppen från fossil bränsleutvinning att öka kraftigt, framför allt för att Kina väntas bryta mer kol.

Inte så NÄRA

Vättern skyddad

Sedan den 1 mars i år är Vättern och de åar som rinner ut i sjön ett vattenskyddsområde. Vättern är en av Sveriges största råvattentäkter och försörjer cirka 265 000 människor med dricksvatten.

För att även kommande generationer ska kunna ta dricksvatten ur sjön har länsstyrelserna runt Vättern beslutat att sjön med stränder blir vattenskyddsområde. För privatpersoner som badar, fiskar eller åker båt på sjön innebär beslutet inte några förändringar. Men de som har kommersiella verksamheter som lantbruk, skogsbruk och fiskodlingar kan komma att få sin verksamhet reglerad. Det gäller även avloppsanläggningar.

136 miljarder

Enligt en ny beräkning uppgår den totala kostnaden för det svenska kärnavfallsprogrammet till 136 miljarder kronor. Av detta har cirka 37 miljarder redan använts för forskning och utveckling samt byggnation och drift av befintliga anläggningar. Resterande 99 miljarder avser framtida kostnader från och med 2015. Av dessa finns drygt 49 miljarder kronor redan i Kärnavfallsfonden.

Återstående finansiering täcks dels genom fortsatta inbetalningar till fonden från reaktorägarna och els genom den avkastning som fonden kommer att ge i framtiden, skriver tidningen EnergiMagasinet.

Minskade investeringar

Under de senaste två åren har världens samlade investeringar i förnybar energi sjunkit med 20 procent, från 318 miljarder dollar toppåret 2011 till 254 miljarder dollar 2013. Trots detta har produktionssiffrorna på till exempel solenergi ökat med 20 procent, vilket förklarar med kraftigt sjunkande priser på solceller.

Den främsta anledningen till de minskade investeringarna i Europa, Kina och USA kan tillskrivas den pågående lågkonjunkturen. Japan har dock gått mot strömmen, där ökade istället investeringarna med 55 procent.

Världens längsta fartyg

Prelude, är världens största fartyg. Foto.Shell.

Prelude, världens längsta fartyg har nyligen sjösatts i Sydkorea. Fartyget, som är en halv kilometer långt, är beställt av oljebolaget Shell och ska producera flytande naturgas utanför Australiens kust, skriver dagens Industri.

Fartyget är en flytande naturgasfabrik och ska borra efter naturgas som kyls ner till minus 162 grader. Gasen pumpas sedan i flytande form över till mindre gasfartyg som tar gasen vidare till konsumenter på land. Prelude ska kunna producera 3,6 miljoner ton flytande naturgas per år.

En av fyra slänger bröd

De flesta tänker inte på storleken på förpackningen när de köper bröd. Det är en anledning till att det blir gammalt och slängs. Det visar en undersökning från Pågens.

Bröd hamnar oftare i soporna än till exempel grönsaker, pasta eller ris. Miljöintresserade slänger lika mycket som andra. De har dock mer dåligt samvete över hur mycket mat de slänger. Mest bröd slängs i barnfamiljer, där en av fyra tillfrågade förpassar gammalt bröd till soptunnan varje vecka.

En av de vanligaste anledningarna till att man slänger bröd är att det blivit torrt eller "känns gammalt".

Kläm, lukta och titta på brödet innan du slänger det. Bröd håller sig färskt betydligt längre än vad datummärknigen anger.

Världsrekord i vindel

I december förra året stod vindkraften för över hälften av den danska elförsörjningen. Andelen kom upp till 55 procent vilket inte bara är danskt rekord, utan även världsrekord. December var en väldigt blåsigt månad i Danmark och under julhelgen var

andel energi från vindkraften uppe i hela 68 procent.

Räknat över året stod vindkraften för cirka en tredjedel av elproduktionen. Den danska regeringen har som målsättning att 50 procent av all el ska vara vindkraftsproducerad år 2020.

Inte så NÄRA

Bo i ett rör

Har du längtat efter att sova i ett rör och har vägarna förbi den lilla staden Bottrop-Ebel i närheten av Essen i Tyskland eller Ottensheim i Österrike, kan du passa på att checka in på Das Park Hotel. Hotellet erbjuder logi i betongrör med ståhöjd och dubbelsängar. För att det inte ska kännas för instängt är alla rörrum försedda med takfönster.

Ytterligare ett innovativt grepp är att du i samband med utcheckningen betalar vad du tycker det var värt att bo där.

Hotellprojektet drivs av konstnären Andreas Strauss.

Projekt för renare vatten

Resurslöseri och förorening av vatten har alltid varit ett stort problem för den indiska textilindustrin. Nu har ett indiskt projekt bland textilleverantörer visat att effektiv hantering av vattenresurser ger vinster för såväl miljön som ekonomin. Projektet, som stöds av bland andra Indiska, Lindex och Kapp Ahl, har resulterat i en handbok för hållbar resurshandling och hittills har var sjätte anställd i de företag som deltar i projektet genomgått en utbildning i hållbar hantering av vatten, energi och kemikalier.

Google går på vindel

Google behöver mycket el till alla sina serverhallar och för att säkra upp med förnybar el har företaget tecknat ett tio årigt avtal med vindkraftsbolaget Eolus Vind. Avtalet innebär att Google, från och med 2015, ska köpa all el som företaget kommer att producera i 29 nya vindkraftverk som är fördelade på fyra vindkraftsparker.

Vindkraftsparkerna kommer att anläggas i Hjo, Tanum, Ramsnäs och Laxå kommuner och den sammanlagda effekten beräknas till 59 megawatt.

Det här är Söderhamn NÄRA

Söderhamn NÄRA är kommunens infrastrukturbolag och vår verksamhet spänner över en rad områden som på ett eller annat sätt berör dig som bor i Söderhamns kommun.

Renhållning

Renhållningen är det affärsområde på Söderhamn NÄRA som har flest kunder. Alla hushåll i kommunen är anslutna och renhållningen ansvarar för all avfallshantering. Renhållningen ansvarar även för Långtå återvinningscentral där privatpersoner kan lämna avfall gratis. På renhållningen arbetar 15 personer. Affärsområdeschef är Christina Åström.

Värme

Söderhamn NÄRA driver kommunens fjärrvärmenät. Kraftvärmeverket på Granskär eldas med flis från sågverk samt grenar och toppar som blir över vid skogsavverkning. I princip allt bränsle kommer från regionen. På vintern spetseldas pannorna med pellets. På värmen arbetar 16 personer. Affärsområdeschef är Tomi Gladh

Vatten

Affärsområdet Vatten ansvarar för det kommunala dricksvattnet och det kommunala avloppsnätet. Allt som rör vattentornet, reningsverk, ledningar och rör ligger inom vattens ansvarsområde. I dag arbetar 19 personer i affärsområdet. Affärsområdeschef är Veronica Henriksson.

Bredband, Kabel-TV

Söderhamn NÄRA bygger och driftar stadsnätet i Söderhamn. Via stadsnätet tillhandahåller vi kabel-TV och bredband via kabel, adsl och fiber. På affärsområdet Kabel-TV, bredband och fiber arbetar sex personer. Affärsområdeschef är Göran Florén.

Elnät

Söderhamn Elnät är ett helägt dotterbolag till Söderhamn NÄRA. Bolaget ansvarar för elnätet som sträcker sig från Vågbro i norr till Sandarne i söder, norra skärgården till Rönnskär i öster och fram till E4 i väster. Elnät ansvarar även för bland annat alla mätarbyten. På elnät arbetar nio personer. Affärsområdeschef är Göran Florén

Kundservice & marknad

Kundservice är den del av Söderhamn NÄRA som du som kund oftast kommer i kontakt med. Här arbetar elva personer med allt från att svara på frågor, till avtal och fakturafrågor. Det är även kundservice som bemannar vår reception. Personalchef är Lena Sandin.

Kommunens IT-support

På kommunens IT-support arbetar tolv personer med att serva och underhålla Söderhamns kommuns datanät och datorer. IT-supporten ansvarar även för allt som rör datorer på kommunens bolag. Affärsområdeschef är Bertil Segerholm

Ekonomi & administration

Utöver våra affärsområden finns det olika stödfunktioner som servar resten av organisationen, såsom administration, lön- och ekonomiavdelning. Här arbetar fyra personer. Ekonomichef är Adam Axzell, vd Monica Granlund.

Utförlig information om Söderhamn NÄRA och företagets alla affärsområden hittar du på vår hemsida www.soderhamnnara.se du kan även ringa kundservice 0270-766 10

Lördagsöppet på Långtå

I morgon har vi lördagsöppet för sista gången i vår.

**Har du vårstädat garaget, vinden
källaren eller förråden?
Passa på att lämna allt du vill bli
av med hos oss!**

**Vi tar gärna hand om
ditt trädgårdsavfall!
Det behövs till vår
slamkompost.**

Öppettider på Långtå

Måndag-fredag 07.00-15.30
Kvällsöppet tisdag och torsdag till 18.30
Har du frågor om återvinningscentralen kan du ringa
Reception på Långtå
0270-751 43

Söderhamn
NÄRA

GÖR VARDAGEN BEKVÄM